

BLOG

Poortwachter

Jan Willem Taams

WITWASMACHINE

Institute for Financial Crime (IFFC) organiseerde een fraude café over vitale schakels in de criminele industrie, ofwel het opsporen en bestrijden van criminele netwerken. Sprekers lichten een tipje van de sluier op waarmee zij te maken hebben. De presentatie van Jan Boelhouwer, burgemeester van de gemeente Gilze en Rijen, sprak tot de verbeelding. Hennepteelt, spookwoningen, opkopen en verhuren van panden door criminelen zijn thema's waar hij dagelijks mee te maken heeft. Hij typeerde daarbij onroerend goed als de grootste witwasmachine van dit moment. Het is voor burgemeesters geen eenvoudige opgave om, als een heuse poortwachter (financieel economische), criminaliteit te bestrijden. Waar vroeger het burgemeesterschap nog een eervolle baan was, ligt dat nu toch net even anders. Burgemeester Jos Wienen van Haarlem is het bekendste voorbeeld hiervan, nadat hij diende te worden beveiligd en moest onderduiken door ernstige bedreigingen uit het criminele circuit.

ONTHUTST

De samenleving loopt achter de criminele feiten aan. In ieder geval liep na afloop van het fraudecafé ook menig professional weer een beetje onthutst de zaal uit. Vooral door het beeld dat blijft hangen van banken die bijdragen aan de financiering van deze activiteiten. In de eerdere blog 'In control' is aandacht voor dit thema gevraagd aan de hand van witwas casus van de ING Bank. Geert Vermeulen heeft in zijn artikel 'Banken als poortwachters van het financiële stelsel' dit onderwerp toegankelijk beschreven. Hij stelt dat alle incidenten bij banken gemeen hebben

dat er sprake was van onvoldoende onderzoek naar de herkomst (en bestemming) van geld van klanten en onvoldoende monitoring van transacties door banken. De invulling van de poortwachtersrol blijft daarmee achter bij de wettelijke eisen en de maatschappelijke verwachtingen. Het is ook geen gemakkelijke opdracht en tegelijkertijd dient houding, gedrag en cultuur in positieve zin te veranderen om een slag te kunnen slaan.

PRIVACY

Gezamenlijk dient de poortwachtersrol door banken, trustkantoren, accountants, notarissen en belastingadviseurs professioneler te worden ingevuld. De financiële keten dient beter in kaart gebracht te zijn om op een goede manier het criminele geld te volgen. Als de ontwikkeling van bewustzijn van partijen en samenwerking tussen partijen niet van de grond komt dan wordt bestrijding van criminaliteit een beetje als dweilen met de kraan open. Een groot vraagteken daarbij is de privacy wetgeving. Binnen welke grenzen kunnen publieke en private partijen informatie met elkaar delen? In de praktijk blijkt dat behoorlijk lastig te zijn. Kennisdeling kan leiden tot uitstekende opsporingsresultaten. Aan de andere kant is het niet altijd mogelijk om bestanden legaal te koppelen ten behoeve van data-analyse. Wetgever en autoriteit persoonsgegevens dienen hier nadere afspraken over te maken die de effectiviteit van de opsporingsdiensten ten goede komt zonder dat integere burgers daar onder lijden.